

„Uz visu banku” Rietumu Bankā: ieskatieties sabiedrības spogulī!

Rietumu Bankas mākslas galerijā Rīgā tiek atklāta Latvijas jauno mākslinieku grupas darbu izstāde ar nosaukumu „Uz visu banku”.

Savos darbos izstādes dalībnieki cenšas atspoguļot mūsdienu dzīves un sabiedrības garīgo komponenti. Par izstādes filozofisko ideju, dalībniekiem un viņu darbiem ekskluzīvā intervijā stāsta izstādes kuratore Gaļina Maksimova un mākslinieks Gustavs Filipsons.

Pastāstiet, kādu mākslinieku darbi ir pārstāvēti izstādē un kādēļ šāda grupa ir izveidojusies?

G.M.: Šajā izstādē piedalās 12 mākslinieku, un vēlos akcentēt – tie visi ir vīrieši. Šie mākslinieki visi savā ziņā ir domubiedri; apmēram puse no viņiem savulaik kopā mācījās Mākslas akadēmijā. Pārējie, ja drīkst tā izteikties, ar viņiem „vārījās vienā sulā” – tādējādi daudz mācījās cits no cita, kopīgi attīstīja savu pasaules uzskatu un daiļradi. Acīmredzot tieši tāpēc viņu mākslas darbi savstarpēji harmonē un cits citu papildina.

Kāda ir šīs izstādes ideja, iecere? Ko jūs kā mākslinieki vēlējāties pateikt, radīdami šos darbus?

G.F.: Savos darbos atspoguļoju pretmetu sadursmi, kontrastus, kas rodas, pretstatot saskaroties. Iespējams, mēs nedaudz spekulējam ar pretmetiem, piemēram, pretstatot melno un balto, bet tas tiek darīts tikai tāpēc, lai ideju padarītu saprotamāku.

Šādi es atklāju savu pasaules redzējumu garīgajā plaknē un paužu, kādu es redzu mūsdienu sabiedrības garīgo realitāti, kas, manuprāt, šobrīd atrodas tumsā.

Mūsdienās ir ļoti grūti sasniegt dvēseles harmoniju, bet, ja tomēr tas izdodas, tad pie šā stāvokļa ir jāturas ar visu spēku. Šajā ziņā man palīdz māksla.

Gleznās daudz izmantoju tumšās krāsas. Man tas ir sava veida svētuma atspoguļojums. Taču melno krāsu nedrīkst uztvert vienpusēji, tikai kā tumsas un depresijas izpausmi. Es vēlos parādīt šīs krāsas pretrunas un kvalitātes, jo, apvienojoties pretmetiem, rodas kas jauns.

Citi izstādes dalībnieki, piemēram, Sergejs Demins, gleznās tieši pretēji izmanto ļoti košas un sulīgas krāsas, bet apvienojumā ar dramatisku sižetu rodas diezgan nomācoša sajūta. Tā izpaužas viņa darbu īpašā ironija.

Jūs visi ieguvāt izglītību Latvijas Mākslas akadēmijā. Ko jums nozīmē šī skola un kā jūs raugāties uz tās attīstību?

G.F.: Es iestājos Mākslas akadēmijā, lai Latvijas mākslas pasaulē ienestu ko jaunu. Man šķiet, ka šobrīd šīs vides attīstība ir apstājusies, rupji izsakoties, tā ir „izpuvusi”. Turklāt esmu pārliecināts, ka mākslā eksistē ne tikai klasika un nedrīkst aprobežoties tikai ar šo virzienu, ir jādoma plašāk.

Bet arī pret klasiku, pie kuras pieturas akadēmijā, es iztuos ar lielu cieņu. Tas ir pamats, kas nepieciešams katram māksliniekam.

Pēc jūsu pieredzes – cik lielā mērā šāda mūsdienu māksla šobrīd ir pieprasīta Latvijā un Eiropā?

G.F.: Nesen es piedalījos izstādē Luksemburgā un biju patīkami pārsteigts par lielo interesi un rezonansi, ko tur bija izraisījuši mani darbi. Es jutu patiesu un dziļu manas daiļrades izpratni – kā no kritiķu, tā no žurnālistu un parastu skatītāju puses. Valsts lielākie laikraksti publicēja brīnišķīgas, detalizētas recenzijas.

Savukārt pie mums to neuzskata par mākslu. Tai nepievērš uzmanību, kritiķi arī klusē; un par mākslas kritiku mūsdienu Latvijā nevar pateikt neko īpaši glaimojošu...

Iespējams, tādu vēsturisku apstākļu dēļ kā padomju laika „dzelzs priekšgars”, sabiedrības gaume un domāšana Latvijā vēl nav sasniegusi tādu līmeni. Vēl ir tāls ceļš ejams, līdz patiešām mūsdienu māksla, kas godīgi atspoguļo šo laikmetu, tā sajūtas, tēlus, kļūs pieprasīta.

Tāpēc, lai šis virziens tiktu pamanīts arī pie mums Latvijā, cenšamies, lai mūsu grupa turētos kopā. Šobrīd Latvijas mākslas pasaulē ir grūti ienest ko jaunu; vecais stingri turas pie savām pozīcijām, joprojām valda uzskats: ja tu neesi ar mums, tad esi pret mums. Tāpēc mums ir jārada un jāsaglabā sava nostāja.

Kā, jūsuprāt, trūkst, lai notiktu šāda attīstība, kā mēs šo procesu varam veicināt?

G.M.: Tieši tādēļ mēs rīkojam šādas izstādes, cenšamies paplašināt auditoriju. Mums nav interesanti radīt mākslu tikai sev – vēlamies būt uz viena viļņa ar sabiedrību.

Bieži dzirdam pārmetumus, ka mūsu daiļrade ir kaut kāda „ne tāda”, bet tā nav mūsu vaina. Mēs tikai atainojam procesus, kas šobrīd notiek gan ap mums, gan mūsu iekšienē.

Daļēji tāpēc mūsu eksponāti zināmā mērā ir provokatīvi – mēs vēlamies, lai tie aizskartu skatītājus, paliktu atmiņā, lai radītu vēlmi tos aplūkot vēlreiz.